

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. IV. Exponitur probabilitas sententiæ non requirentis efficacem
resistentiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

vertentiam omittit elicere displicentiam illorum motuum, convincitur habere formalem, vel saltem interpretativam complacentiam, adeoque consensum eorumdem.

Confirmatur secundò. Authores, qui à gravi peccato excusant simplicem solùm displicentiam istorum motuum, tamen admittunt, saltem venialem malitiam in negligentia efficaciter resistendi: ergo, qui ne quidem conatur elicere simplicem displicentiam, gravius & mortaliter peccat.

§. III.

Astruitur probabilitas sententia requirentis efficacem resistentiam.

11. **CONCLUSIO SECUNDA.** *Probabilis est illud peccare mortaliter, qui post plenam advertentiam motuum pravorum sine rationabili causa illos permittit nullo adhibito conatu in contrarium, saltem animum ad alia divertendo. Ita illustrius Reding hic q. 13. a. 2. controv. cum plurimis sup. allegatis.*

12. Ratio est: Interpretativus consensus in delectationem veneream est peccatum mortale: sed qui post plenam advertentiam non adhibet diligentiam ad reprimendam delectationem veneream, interpretativè consentit in illam: ergo peccat mortaliter. Major probatur. Interpretativus consensus in moralibus æquivaleret formali & directo, ut per inductionem ostendi potest: ergo cum formalis consensus in veneream delectationem sit mortale peccatum, etiam interpretativus consensus in illam est peccatum mortale. Minor quoque principalis probatur primò: quia si non adesset consensus saltem interpretativus, tunc ne quidem committeretur veniale peccatum: sed hoc est contra doctrinam Adversariorum: ergo. Secundò. Ille consentit interpretativè in delectationem, qui illam voluntariè non reprimat, cum possit & teneatur reprimere: sed hoc fit in nostra hypothesi: ergo. Minor quoque posse supponitur; quoad alteram partem nimirum quòd negativè se habens etiam teneatur illos motus reprimere, probatur: Est naturalis obligatio in ratione, ut regat potentias inferiores, ac dirigat in bonum rationis, & consequenter ut inordinatos ipsarum motus corrigat, & quantum fieri potest, impediatur, quæ obligatio, si sit in materia gravi, est gravis: atqui delectatio venerea extra statum & finem matrimonii habet gravem inordinationem contra bonum rationis, cum enim ex natura sua tendat ad pollutionem, est illicita in genere peccati mortalis: ergo ratio graviter obligatur ad illam delectationem pro posse impediendam, & consequenter si sit negligens in illa passione reprimenda, ipsi illa inordinatio imputabitur, quemadmodum Superiori imputatur peccatum & excessus subditi, quem ille poterat & tenebatur impedire.

Confirmatur primò. Si illa delectatio esset venialiter tantùm peccaminosa, vel esset propter parvitatem materiæ, vel propter imperfectam advertentiam. Non illud, quia non datur in hoc genere parvitas materiæ: Non istud, quia supponimus plenam advertentiam rationis.

Confirmatur secundò. Simplex & inefficax

displicentia non impedit voluntarium simpliciter, veluti patet exemplo mercatoris merces in mare cum displicentia projicientis: ergo simplex displicentia non impedit, quin delectatio carnalis adhuc sit simpliciter voluntaria, si voluntas, cum faciliè possit, illam reprimere negligat.

§. IV.

Exponitur probabilitas sententia non requirentis efficacem resistentiam.

CONCLUSIO TERTIA. *Est nihilominus 13. practice probabile, presertim pro timoratis aut scrupulosi conscientis, quòd simplex & inefficax displicentia excuset delectationem à gravi saltem peccato. Probatur. Permissio voluntaria rei habentis aliquam, sed non gravem inordinationem, non est grave, sed veniale peccatum: atqui inordinata commotio appetitus sensitivi naturaliter & præter voluntatem exorta sine probabili periculo consensus non videtur esse grave malum: ergo etiam voluntaria permissio ejusmodi motuum non est grave peccatum, & consequenter non est gravis obligatio ejusmodi motibus efficaciter resistendi. Minor probatur: nam istæ commotiones, supposito lapsu originali, ex naturæ infirmitate facillimè oriuntur: nec alià ratione sunt graviter prohibita per præceptum, Non concupisces, nisi quatenus trahunt, aut trahere possunt voluntatem ad consensum: sed stante actuali displicentia voluntatis non trahunt, nec possunt voluntatem trahere ad consensum: siquidem est impossibile simul habere complacentiam & displicentiam ejusdem rei: ergo ut sic non sunt graviter prohibita & mala.*

Confirmatur. Juxta communem sententiam non censetur grave peccatum, aliquà vanà causà venialiter malà, v. g. curiosi aspectu, colloquio, lectione dare causam illis motibus, in illa actione prævisis, sed non intentis: neque est gravis obligatio removendi illas causas, si quis advertat ex ipsa inordinatam delectationem insurgere: ergo etiam non est gravis obligatio ejusmodi motus tollendi, animum ad alia applicando. Consequentia probatur: tum quia si non est gravis obligatio amovendi omnes causas istorum motuum, etiam non erit gravis obligatio ponendi causas impeditivas ipsorum: tum quia in priori casu ideo non est gravis obligatio, quia illi motus non habentur pro gravi malo: ergo eadem ratio valebit in posteriori casu.

Ad fundamenta prioris sententiæ. Respondeo primò, negando min. quia tunc solam effectus ex omissione secutus est interpretativè voluntarius, quando actus oppositus est sub præcepto: sed non videtur esse grave præceptum ponendi causas & media impediendi ejusmodi motus præter intentionem & ex infirmitate naturæ ortos.

Respondeo secundò, neg. maj. quòd sit grave peccatum, & æquivaleret directo & formali consensui, prout ex eo colligitur, quòd ejusmodi delectatio ex causa honesta quamvis non adeò gravi permitti possit, & qui actione venialiter malà dat causam, tantùm censetur communiter venialiter peccare. Et similiter ad probationem

Respondeo; Quod illi motus dicant gravem inordinationem, prout connotant formalem consensum voluntatis, non verò prout præter intentionem & ex infirmitate naturæ oriuntur. Ad 1. quoque Confirm. Respond. Non dari parvitatem materiæ in illis delectationibus per ordinem ad voluntatem positivam, & consensum formalem; non autem per ordinem ad voluntatem solum permissivam, respectu cuius aliquando nullum, aliquando leve peccatum reputatur. Ad 2. Confirmationem Resp. Simplex complacentia non impedit voluntarium simpliciter, vel permissivum, vel positivum & formale, concedo; semper positivum & formale, nego. In nostro igitur casu, etsi simplex displicentia non impediatur voluntarium permissivum, sufficit tamen, quod impediatur formale positivum. Nec est paritas aliarum instantiarum de mercatore mercem projiciente in mare, primò, quia ille tantum habet voluntatem conditionatam non projiciendi mercem: at in nostro casu negativè se habens ad commotionem appetitus sensitivi habet displicentiam absolutam, & voluntatem non consentiendi; & tantum non habet voluntatem motus reprimendi. Unde secundò, cum illa conditionata voluntate non projiciendi mercem stat absoluta formalis & efficax voluntas illas projiciendi: e contra cum displicentia istorum motuum nequaquam stat absoluta & efficax voluntas illos habendi. Et hoc ideo, quia projectio mercium fit ex imperio efficacis voluntatis per potentiam eidem despoti-

cè subiectam: at delectatio sensitiva oritur præter imperium voluntatis ex rebellione fomicis & sensualitatis non nisi civiliter subiectæ rationi.

Hæc sententia partim ex autoritate doctrinæ, partim ex præmissis fundamentis est satis probabilis saltem pro timoratis conscientis, quæ sæpe dubitant, an eiusmodi motibus debite resisterint. Nihilominus etiam prior & probabilior sententia ad istius fundamentum negat minime, quæ probationem distinguit: postquam simplici displicentia non trahunt ad consensum formalem, concedo; interpretativum, nego minime, & consequentiam.

Ad confirmationem Respondet, negando consequentiam: quia ut delectationes sint voluntariæ in causa, & ut sic imputabiles in peccatum, vel debent per ipsas causas directè intendi, vel debet esse obligatio ipsas causas, in quibus prævidentur, evitandi, & sic pro qualitate obligationis erit gravitas peccati. Sed ut fiant voluntariæ interpretativè in seipsis, sufficit, quod ad illarum plena advertentia, & tamen voluntas cum potest, non velit illas reprimere.

Colliges ex dictis: si motus inordinatos quosdam animi ad alia præsertim divina & æterna diversione [quod optimum remedium est & tranquillum] reprimere conatus fuit, & illi nihilominus ratione contradicente perdurent, non jam voluntati, sed fomicis rebellioni esse adscribendos, & ne quidem esse permissivè voluntarios: neque habendam eorum ampliùs rationem.

ARTICULUS VII.

Quasnam causas venereæ delectationis homo vitare teneatur?

SUMMARIUM.

1. *Varie cause impurorum motuum.*
2. *Directè intendere, & procurare pollutionem nullo casu licitum.*
3. *Respondetur ad instantiam de procuratione abortivis.*
4. *In periculo consensus vitandæ etiam cause honestæ, ad quas sequitur pollutio.*
5. *Turpes motus ex causa mortaliter culpabili in genere luxuria contrahunt gravem malitiam.*
6. 7. 8. *Corollaria ex dictis.*
9. *Nulla est obligatio tollendi causas ex se honestas delectationis venereæ.*
10. *Delectatio ex causa culpabili extra genus luxuria non contrahit gravem malitiam.*
11. *Contrahit tamen venialem.*
12. *Solvitur objecta paritas de homicidio.*
13. *Solvitur paritas de præceptis juris positivi.*
14. *Quale sit debitum vitandæ causas indirectas delectationis venereæ?*
15. *Ex obligatione resistendi delectationi venereæ, non rectè inferitur obligatio removendi omnes causas ipsius.*

§. I.

Prænotanda.

1. **N**otandum primò. Causas, in quibus prævideri possunt motus obsceni, vel pollutio secutura, esse diversas. Nam aliquæ sunt necessariæ, honestæ, utiles, ut est audire confessiones,

mederi corporibus, legere ejusmodi materias pro paranda eruditione juvando proximo &c. Aliæ quæ sunt indifferentes, ut equitare, comedere calida, &c. aliquæ peccaminosæ, eæque vel mortaliter, vel tantum venialiter tales, & vel extra vel intra genus luxuriæ. Aliquæ sunt causæ proximæ, per se influentes, ut impuri tactus, oscula; aliæ verò remotæ & per accidens concurrunt, ut erapula.

Notandum secundò, tanquam indubitatum Nullo casu etiam ad vitam servandam esse licitum, directè per quamcunque causam querere intendere, vel procurare pollutionem; eamque sic intentam & quasitam semper esse peccatum mortale contra naturam, siquidem habet intrinsecam repugnantiam cum fine & bono naturæ quæ in emissionem seminis unice bonum proliis per viam legitimæ generationis intendit. Idem dicendum de venereis motibus extra statum matrimonii, siquidem isti quoque semper sunt inchoata mollities, vel fornicatio. Intra statum matrimonii verò toties sunt peccata mortalia, quoties voluntariè habentur cum probabili periculo pollutionis.

Dices: Licet matri pro conservatione vitæ tantum non dum animatum directè depellere, quando ex illius retentione de vita periclitatur: ita enim sentit Th. Sanch. l. 9. de matr. disp. 20. n. 7. cum pluribus à se citatis, quem etiam sequuntur Salmeron.